

Klima- og miljødepartementet,
postmottak@kld.dep.no

Vøienvolden, 20. januar 2016.

Forslag til endring av erstatningsbestemmelsen i markaloven § 11. Høring.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) takker for utsatt høringsfrist, og avgir med dette vår høringsuttalelse.

Gjennom mer enn 40 år har NOA kjempet for å ta vare på de siste naturskogene og eventyrskogene i Marka. Med alt for svake restriksjoner på skogbruket er dette fortsatt en svært viktig oppgave, både av hensyn til naturmangfold og friluftsliv/naturopplevelse. Og det haster, marka har mye mindre gammel skog enn resten av Østlandet, og det drives et rent industrielt skogbruk, egne forskrifter etter skogbruksloven til tross. NOA forutsetter at eventyrskogene og de andre områdene som friluftslivsorganisasjonene spilte inn til verneprosessen i 2010 blir sikret mot industrielt skogbruk på en eller annen måte, slik at verdiene også kan oppleves av våre etterkommere.

Generelt er NOA skeptisk til erstatningsregler som går ut over de alminnelige rettsgrunnsetningene. Faren for smitte til andre lovverk bør medføre at nye erstatningsordninger som følge av reguleringer ikke vedtas, da slike på sikt vil kunne vanskeliggjøre samfunnsmessig optimale reguleringer.

Markalovens § 11 utvider adgangen til å verne arealer i Marka. Fra før har det vært mulig å verne områder etter naturmangfoldloven (nml), og denne hjemmelen har vært benyttet med suksess for mange områder i Marka. Svakheten med denne hjemmelen er at den kun gir adgang til vern når det foreligger store naturverdier. Ofte, men ikke alltid, er det en sammenheng mellom hva som er viktige naturverdier og hva som gir gode naturopplevelser. Gammel skog er attraktiv for mennesker, og for mange andre arter. Mange av eventyrskogene har også store naturverdier. Men i noen tilfeller er det slik at områder som er verdifulle for friluftslivet ikke innehar slike naturverdier. Det er i slike tilfeller Markalovens § 11 kan utgjøre et nødvendig supplement til naturmangfoldlovens hjemler. § 11 skal ikke være en erstatning for vern etter nml, men et supplement, der annet lovverk ikke er egnet for å ivareta verdiene.

Dette var også Stortingets hensikt. I Ot.prop. 23, i departementets vurdering, heter det at de områdene som tenkes vernet etter § 11 ikke kan «*ivaretas med andre virkemidler, som for eksempel markalovens generelle vern eller bestemmelsene i for eksempel skogloven eller naturvernloven*». Videre heter det at «*De verdier man søker å ta vare på gjennom denne bestemmelsen, anslås nå å kunne ligge i størrelsesorden 1 % av det totale skogarealet i*

Marka.» Det er således snakk om relativt få områder som kun kan vernes etter denne paragrafen, og underbygger en argumentasjon mot å endre erstatningsreglene.

På den annen side vil vern av områder etter § 11, der bevaring av verneverdiene forutsetter reservatliknende restriksjoner, kunne medføre urimelig belastning i de tilfeller der verneverdiene er konsentrert på mindre eiendommer, og naturmangfoldloven ikke gir hjemmel for å verne området som naturreservat (som gir rett til erstatning). Det er kun i slike tilfeller en endring av erstatningsordningen bør være aktuell: Der nml ikke gir hjemmel, og der skogeieren rammes i en urimelig grad. I praksis vil dette begrense seg til få områder.

Et vern etter markaloven § 11 skal opprettholde opplevelsesverdiene. I en del tilfeller – der naturlighet og uberørthet er viktige verneverdier – vil et restriksjonsnivå på linje med naturreservat være på sin plass. Det må kunne antas at de områdene som har naturlighet/uberørthet som opplevelsesmessig hovedkriterium som regel også vil kunne vernes etter nml med full erstatning, og at erstatning etter Markaloven i så fall er uaktuelt. Områder i Marka som er verneverdige etter naturmangfoldloven, må etter NOAs syn vernes etter dette lovverket.

I andre tilfeller, som f.eks. i mange av de områdene som organisasjonene foreslo fredet i 2010, men som ikke ble med i den videre prosessen, kan skogtilstanden være knyttet opp til kvaliteter som ikke fordrer reservatliknende restriksjoner. I noen av disse kan det være aktuelt med en viss skjøtsel av områdene, slik at deres preg opprettholdes. I slike tilfeller kan områdene underlegges detaljerte skjøtselsplaner for å fremme formålet. Da vil det ikke være riktig å utbetale erstatning som for reservater, men heller betale en eller annen form for tilskudd til vanskeliggjort drift. En slik tilskuddsordning vil det antakeligvis være nødvendig å lovfeste. Det kan f.eks. skje slik: *«Når vedtak etter denne paragraf volder økonomisk tap ved at eierens eller rettighetshaverens igangværende bruk blir vanskeliggjort, har vedkommende rett til en rimelig kompensasjon for dette i form av tilskudd fra staten.»* Bruk av begrepet tilskudd minsker «smittefaren» til andre lovverk, og begrepet «rimelig kompensasjon» gir en indikasjon på størrelsen uten å binde den 100 %, særlig der tapet kan være vanskelig å anslå.

En evt. erstatningsordning etter markaloven må etter NOAs syn begrenses til de områder som ikke innehar verneverdi etter nml, men som er verneverdige etter kriteriene for vern etter markaloven, og hvis verdier er av en slik beskaffenhet at reservatrestriksjoner er ønskelig for å opprettholde dem.

Med vennlig hilsen
NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Gjermund Andersen,
styreleder

Kopi: FMOA, OOF, DNT-OO, Skiforeningen, Østmarkas Venner, Lillomarkas Venner.